

Asia: VN/11042/2025

Apuvälinepalveluiden laatusuositus ja valtakunnalliset lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet 2026 päivitys

Taustakysymykset

Vastaajan taustaorganisaatio

Vammaisjärjestö [LapCI ry]

2.1 Apuvälinepalvelua ohjaavat lait ja säädökset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

LapCI ry edustaa sisäkorvaistutetta käyttäviä alle 18-vuotiaita lapsia, nuoria ja heidän perheitään ja antaa lausuntonsa sen pohjalta sekä toiminnanjohtajan kokemuksesta liikuntavammaisten apuvälineistä.

LapCI ry haluaa tuoda esille, että osassa oppaassa kuvatuista apuvälineistä esitellään ainoastaan itse välineet luettelomaisesti eikä niiden luovutukselle ole määritelty varsinaisia kriteerejä. Oppaan nimi on Valtakunnalliset lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet, mutta sen sisältö ulottuu vammaispalvelulain nojalla myönnettäviin laitteisiin ja teknisiin ratkaisuihin eri vammaisryhmille. Tästä näkökulmasta nimi on harhaanjohtava ja voi aiheuttaa epäselvyyttä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten keskuudessa. Se vaikeuttaa eri lainsäädäntöihin perustuvien apuvälineiden ja laitteiden luovutuskriteerien erottamista toisistaan. Tulisi olla selkeästi eroteltu, koska apuvälineen saa hyvinvointialueen sairaan- ja terveydenhoitopalveluiden kautta ja koska apuväline anotaan vammaispalvelun kautta. Tässä oppaassa ei ole sitä eroteltu erikseen mitenkään. Tämä aiheuttaa sen, että käytännössä valtakunnassa on monenlaisia käytäntöjä ja apuvälinettä tarvitsevat ovat eriarvoisessa asemassa, vaikka oppaan tarkoitus on nimenomaan lisätä yhdenvertaisuutta ja selkeyttä apuvälineiden luovutukseen.

Yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteiden yleiset periaatteet:

Apuvälineen käytön opastus asia on tässä mainittuna. Käytännössä esim. kuulokojeiden kanssa ollaan tilanteessa, jossa henkilölle on luovutettu apuväline, ilman selkeää opastusta eikä mitenkään ole varmistettu sitä, onko apuvälineen käyttäjä ymmärtänyt ja sisäistänyt annetut ohjeet. Varsinkin ikäihmisten kohdalla olisi kuulokojeiden luovutuksen yhteydessä iso merkitys, että ohjaukseen panostetaan ja että tilanteessa jollain lailla mitattaisi sitä, onko annettu ohjeistus pystytty sisäistämään, tai että vanhuksen mukana olisi luovutustilanteessa omainen mukana, joka voisi ymmärtää ja sisäistää ohjeet.

2.1.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Käytäntö on haastavaa. Jos otetaan esim. kuulovammaiset henkilöt, jotka tarvitsevat kotiin hälytinjaerjestelmän. Osa kuntoutujista saa kuulokeskuksen kautta järjestelmän, jonka kuulokuntoutusohjaajan kanssa hoidetaan. Osa saa taas lausunnon jonka perusteella haetaan vammaispalvelun kautta se. Sieltä voi sitten tulla kielteinen päätös, eli hälytinjaerjestelmä jääkin kokonaan saamatta.

Vammaispalvelulain mukaisia muutostöitä kartoitettaessa tulee mittarina olla myös vammaisen henkilön elämänlaatu. Hänelle tulee tarjota sellaiset apuvälineet ja muutostyöt, jotka mahdollistavat hyvän elämän kotona ja lähipiirissä. Esim. Vammaisella on samanlainen oikeus käyttää asuntonsa parvekettä tai terassia, ettei käy niin mahdollistetaan ainoastaan asuntoon pääsy ulko-oven kautta, mutta ei mahdollisuutta käyttää omaa parvetta kun se ei ole ollut valmiiksi esteetön.

Olisi hyvä, että oppaassa määriteltäisiin paremmin se, milloin hyvinvointialue voi antaa apuvälineitä tai teknisiä ratkaisuja korvauksetta ja koska on kyseessä tilanne, että annetaan tuota taloudellista tukea määrärahojen puitteissa. On tärkeää, että vammaisen henkilö ei jää ilman välineitä ja teknisiä ratkaisuja jos määrärahat ovat loppu. Vammaisella ei myöskään usein ole itsellään mahdollisuutta maksaa edes puolia näistä.

LapCI ry yhtyy Kuulovammaisten Lapsen Vanhempain Liiton lausuntoon siitä, että kuulovammaisen lapsen tarpeet voivat muuttua nopeasti elämänvaiheiden ja arjen ympäristöjen vaihtuessa, eikä vastuunjako eri lakien välillä saa johtaa viiveisiin tai katkoksiin palveluissa.

Tekstissä tulee tulkita ja soveltaa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti siten, että lapsen etu on ensisijainen kaikessa päätöksenteossa. Lisäksi YK:n vammaissopimuksen velvoitteet edellyttävät, että vammaisella lapsella on oikeus yhdenvertaiseen osallisuuteen, saavutettaviin palveluihin ja riittävään tukeen ilman kohtuutonta taakkaa perheille.

2.1.3 Kelan ammatillisen kuntoutuksen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.2 Apuvälinepalvelut eri asumismuodoissa

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

3 Toimintakyky apuvälinepalvelun perustana

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

LapCI ry yhtyy tässä kohdassa Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liiton lausuntoon: Toimintakykyä ja ICF-viitekehystä koskeva teksti on ammatillisesti perusteltu, mutta lapsiperheiden näkökulmasta vaikeaselkoinen ja liiaksi asiantuntijakieleen nojaava. Teksti ei riittävästi avaa, miten toimintakyvyn arviointi käytännössä tukee kuulovammaisen lapsen arkea, oppimista, kielen kehitystä ja osallisuutta eri toimintaympäristöissä. LapCI ry painottaa sitä, että kuulovammaisten lapsen kohdalla toimintaympäristöllä on suuri merkitys sisäkorvaistutetta käyttävän lapsen kuulemisessa ja apuvälineitä määritettäessä on tärkeää tutustua missä toimintaympäristöissä lapsi joutuu päivän aikaa toimimaan.

Toimintakyvyn arvioinnissa tulee korostaa lapsen kehitysvaihetta ja osallisuuden mahdollistamista, ei vain yksilön rajoitteita. Arvioinnin lähtökohtana tulee olla se, miten apuvälineet tukevat lapsen yhdenvertaista osallistumista ja hyvää elämää. Tekstiä tulee tulkita YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja YK:n vammaissopimuksen mukaisesti siten, että lapsen etu on ensisijainen ja apuvälineet turvaavat vammaisen lapsen oikeuden kehittymiseen ja osallisuuteen.

4 Apuvälinepalveluprosessi

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Olisi hyvä, jos apuväline tarpeen havaitsemista apuvälineen luovutukseen olisi määritelty joku enimmäiskesto aika. Nyt käytännössä on niin, että moni joutuu odottamaan kohtuuttoman kauan joka päiväisessä arjessa välttämättömiä apuvälineitä ja tämä rajoittaa osallisuutta merkittävästi.

6.1 Potilas- ja laiteturvallisuus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.1 Hyvinvointialueiden vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.2 Apuvälineen omistavan tahon vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kielivaatimuksiin on lisättävä myös englanti tai kirjattava tulkin käyttämisen tarve. Käyttöohjeet tulee saada tarvittaessa viittomakielellä. Viittomakielinen ei välttämättä hyödy kirjallisesta ohjeesta lainkaan.

6.2.3 Apuvälineen käyttäjän vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Teksti on selkeä, mutta korostaa lasten osalta liiallisesti yksilön korvaus- ja vastuuvastuita. Kirjaus siitä, että myös alle 18-vuotias on korvausvelvollinen, edellyttää selvennystä lapsen iän, kehitystason ja huoltajien vastuun osalta.

6.2.4 puuttuu se, kuka on velvollinen/riittävän asiantunteva henkilö perehdyttämään avustavaa henkilöä apuvälineisiin ja sen toimintoihin.

6.3 Apuvälineen huolto/korjaus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

"pyritään pääsääntöisesti luovuttamaan odotusajaksi korvaava apuväline" on liian auki jäävä. Tuo sana pyritään tarkoittaa sitä, että kovasti voidaan yrittää ja sitten kerrotaan asiakkaalle, että ei onnistuttu löytämään korvaavaa apuvälinettä. Lause tulisi korjata muotoon: Mikäli käyttäjälle

välttämättömän apuvälineen huolto/korjaus pitkittyy, luovutetaan asiakkaalle odotusajaksi korvaava apuväline.

Apuväline mahdollistaa vammaisen henkilön osallisuuden ja myös apuvälineen huollon tai korjauksen yhteydessä on varmistettava, että vammainen henkilö pystyy yhdenvertaisesti osallistumaan esim. työhön, opiskeluun yms.

6.4 Apuvälineiden kuljetus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Muuton yhteydessä olisi järkevää, että laitteen omistajataho vastaa laitteen muutosta, ihan jo vakuutusellisista syistä. Kaikilla ei ole voimavaroja/rahaa maksaa erityisapuvälineen siirtoa. Esim. Sähkösäätöinen sänky painaa monta kymmentä kiloa ja sen liikuttamiseksi esim. rappusissa tarvitaan todella vahvoja henkilöitä.

6.5 Kaksoiskappale

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.6 Apuvälineiden hankintatavat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

7 Oppaassa käytetyt käsitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

04 03 33 Hengitystieortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

04 06 06 Tukisukat ja tukihihat käsivarsille ja jaloille ja muille kehon osille

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 Ortoosit ja proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 15 Toiminnalliset hermo-lihasstimulaattorit ja hybridiortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 18 Yläraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 24 Alaraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 30 03 Peruukit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 09 Pukeutumisen ja riisuutumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 12 WC-apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 33 Peseytymis-, suihku- ja kylpyvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 08 Valkoiset kepit ja tukikepit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 23 Pyörätuolit, lisävoimalliset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Sähköpyörätuolin valintaa pitää arvioida aina yksilöllisesti ja huomioida käyttäjän yksilölliset tarpeet sekä tehdä mahdolliset tarvittavat muutostyöt ennen apuvälineen luovuttamista. Sähköpyörätuolia valittaessa valintaperusteena tulee olla asiakkaan käyttöön parhaiten soveltua apuväline eikä hinta voi olla se ohjaavin kriteeri.

Sähkömopon myöntämisen kriteereistä pitäisi poistaa itsenäinen siirtyminen laitteeseen, jos laitetta kykenee muuten itsenäisesti käyttämään.

12 24 09 Käsikäyttöisten pyörätuolien lisävoimalaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

15 Kotielämän ja siihen osallistumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 03 Valonsuodattimet (absorptiolasit)

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 06 Silmälasit ja piilolinssit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 09 Suurentavat lasit, linssit ja linssikokoonpanot

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 18 Suurennuslaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 06 Kuulon apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

LapCI ry:n mielestä esitetty teksti sisältää kattavasti lääketieteelliset ja tekniset määrittelyt, mutta se ei ole kokonaisuutena helposti ymmärrettävä. Luovutusperusteita tulisi täsmentää ja yhdenmukaistaa valtakunnallisesti ja niiden tulisi olla niin selkeät, että niihin ei jäisi tulkinnan varaa. Kun apuvälineen anto perustuu yksilölliseen arviointiin vaikuttaa tähän suuresti se kuka tekee arvioinnin ja mikä hänen osaamisalueensa. Yksilöllinen arviointi ei saa johtaa siihen, että apuvälineiden luovuttaminen ei olisi yhdenvertaista.

Lapsia koskevat luovutusperusteet olisi tärkeää koostaa omaksi kokonaisuudekseen ja niissä tulee huomioida lapsen oikeus toiminnallisesti hyvään kuuloon kaikissa arjen ympäristöissä ei vaan optimaalisissa kuunteluolosuhteissa.

Tekstissä painottuvat desibelirajat ja mittaustulokset, mutta lapsen toiminnallinen toimintakyky, kehitysvaihe ja arjen vaatimukset jäävät osin toissijaisiksi. Pelkkä kuulokynnys ei aina kuvaa lapsen todellista tuen tarvetta. Myös lievä tai toispuolinen kuulovamma voivat vaikuttaa merkittävästi puheen ja kielen kehitykseen, oppimiseen, kuuntelujaksamiseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen erityisesti meluisissa ympäristöissä. Luovutusperusteissa tulisi korostaa kokonaisarviointia mittaustulosten rinnalla.

Kohta, jossa kuulokojeen luovuttamisen edellytykseksi mainitaan asiakkaan motivaatio, on lasten osalta ongelmallinen. Pienillä lapsilla apuvälineen käyttö perustuu aikuisen ohjaukseen ja ympäristön tukeen, eikä motivaatiota voida arvioida samalla tavoin kuin aikuisilla.

Kuulolaitteiden merkkikohtaisten lisämikrofonien luovutusta koskeva kirjaus ei muodosta yhdenmukaista luovutusperustetta. Nykyinen muotoilu, jossa luovutus perustuu kuulokeskuksen asiantuntijatyöryhmän yksilölliseen tarvearvioon, jättää merkittävää tulkinnanvaraa ja johtaa käytännössä suuriin alueellisiin eroihin lisämikrofonien saatavuudessa. Lisämikrofoni tulisi myöntää ennaltaehkäisevästi. Olisi tärkeää, että pieni lapsi oppii lisämikrofonin käytön jo pienestä varhaiskasvatusikäisestä lähtien, jotta pitää sitä itsestään selvänä apuvälineenä siirryttäessä koulumaailmaan.

LapCI ry haluaa tuoda esiin oppaan olevan suuressa merkityksessä yhdenvertaisuuden ja ennaltaehkäisyn kannalta. Tämä tulisi ottaa huomioon tekstejä laadittaessa. Apuvälineiden saatavuuden ei tule muodostua liian jäykkien tai tulkinnanvaraisten kriteerien varaan, vaan tavoitteena on turvata lapsen kielen kehitys, oppiminen ja osallisuus mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

22 06 27 Oppaaseen tulee kirjata, että uimasuojus on luovutettava molempiin prosessoreihin, jotta äänen varassa toimimaan tottuneella on mahdollista kuulla uimahallissa, joka on äärimmäisen haastava kuunteluympäristö. Tällä hetkellä kun vihdoin ollaan pitkän taistelun jälkeen saatu uimasuojukset luovutuksen piiriin niin valtakunnallisesti on kovin erilaiset käytännöt niiden luovuttamisen suhteen. Osa paikoista luovuttaa automaattisesti kaksi ja esim HUS luovuttaa vain yhden, vaikka perheet vaativat toista vedoten turvallisuuteen ja siihen, että kahdella puheprosessorilla kuulemaan tottunut ei kuule riittävän hyvin yhden puheprosessorin ja vesisuojuksen varassa. Vesisuojus kuitenkin käyttäjien mukaan vaimentaa ääntä. Lapsen turvallisuuden kannalta on äärimmäisen tärkeää, että myös uudessa voi luottaa kuuloonsa.

,

22 13 21 Daisy-soittimet ja e-kirjojen lukijat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 29 Merkinanto-, hälytys- ja paikannusvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

LapCI ry yhtyy tässä Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liiton näkemykseen:

Luovutusperusteissa ei ole huomioitu lainsäädännön muutoksia. Ja luovutusperusteet on tärkeä päivittää vastaamaan uuden vammaispalvelulain linjauksia. Uudessa laissa ei enää käytetä vaikeavammaisuuden käsitettä, joten sitä ei tule sisällyttää myöskään luovutusperusteisiin. Nykyinen viittaus esimerkiksi yli 60 dB:n kuulokynnykseen perustuu WHO:n määritelmään vaikeasta kuulovammasta, mutta tällainen yksittäiseen lääketieteelliseen kriteeriin nojaaminen ei vastaa uuden lain henkeä. Mikäli joku dB-rajaa halutaan tässä kohtaa määritellä tulee rajaa laskea 40-50 dB tasolle. Pitää huomioida, että kuunteluympäristö ei ole aina optimaalinen.

Uusi vammaispalvelulaki painottaa vamman ja toimintaympäristön välistä yhteisvaikutusta. Tämän vuoksi apuvälineiden myöntämistä ei voida enää perustaa pelkästään vamman asteeseen, kuten kuulovamman tasoon, vaan arvioinnin tulee olla kokonaisvaltaisempi ja huomioida yksilöllinen toimintakyky ja arjen tilanteet sekä kuunteluolosuhteet.

Merkinantovälineitä koskeva teksti sisältää keskeiset tekniset kuvaukset. Merkinantovälineillä on kuulovammaisille lapsille ja heidän perheilleen keskeinen merkitys arjen turvallisuuden, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin kannalta, mutta tämä näkökulma ei tekstissä tule riittävästi esiin.

Tekstissä painottuu ohjeellinen >60 dB kuulokynnystaso. Kuulovamma, myös lievä tai toispuoleinen, voi heikentää merkittävästi hälytysten havaitsemista, erityisesti öisin (jolloin kuulon apuväline ei ole käytössä) tai meluisissa ympäristöissä. Tämä koskee esimerkiksi vauvan itkun, ovikellon, puhelimen tai palo- ja savuhälytysten kuulemista.

LapCI ry katsoo, että pelkkä kuulokynnystaso ei ole riittävä peruste arvioitaessa merkinantovälineiden tarvetta, vaan arvioinnissa tulee huomioida perheen kokonaistilanne, arjen olosuhteet ja turvallisuustekijät. Lasten turvallisuuden varmistaminen on ensisijainen tavoite, ja apuvälineiden saatavuuden tulee tukea tätä tavoitetta riittävän varhain, ilman liian tiukkaa rajaamista kuulonaleneman asteen perusteella.

Teksti ohjaa merkinantovälineiden luovutuksen pääsääntöisesti sosiaalitoimen vammaispalveluihin, mutta vastuunjako lääkinnällisen kuntoutuksen ja sosiaalitoimen välillä jää epäselväksi. LapCI ry pitää tärkeänä, että perhe ei joudu itse selvittämään, mikä taho vastaa apuvälineen myöntämisestä, vaan palvelujärjestelmän tulee toimia lapsen edun mukaisesti joustavasti ja viivytyksettä. Tekstiin tulisi lisätä selkeämpi kuvaus vastuunjaosta sekä perheelle ymmärrettävä ohjaus siitä, miten ja mistä apuvälinettä haetaan.

22 39 05 Tuntoaistiin perustuvat näytöt

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 45 Suunnistautumisvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

24 06 Apuvälineet pakkausten käsittelyyn

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

Poistettavaksi ehdotettavat luokat

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 06 Kenkälusikat ja saapasrennit?

-

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 09 Vaatepitimet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 09 42 06 Sähköhammasharjat

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 01 Siivuttajat ja leikkurit

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 04 Juustohöylät

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 05 Raastimet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 06 Hakkurit

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 02 Kuorimaveitset

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 04 Siemenkoodan poistimet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 12 Leivontavälineet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 09 Astiankuivaustelineet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 15 Tiskiliinan vääntimet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 09 18 01 Ruokalautaset

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 15 21 01 Yleissakset

-

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 03 Avaajat

-

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 06 Putkilonpuristimet

-

Grundström Janet
LapCI - sisäkorvaistutelasten valtakunnallinen yhdistys ry